

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, *ipso jure* medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, utan hinder av vad i artikel 8 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 13

De engelska och franska texterna till denna konvention skola äga lika vitsord.

Bilaga B.

Rekommendation (nr 99) angående arbetsvård för partiellt arbetsföra

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 1 juni 1955 till sitt trettioåttonde sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag angående arbetsvård för partiellt arbetsföra, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdet dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna den tjugooandra dagen i juni månad år nittonhundrafemtiofem följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående arbetsvård för partiellt arbetsföra, 1955» [Vocational Rehabilitation (Disabled) Recommendation, 1955].

Enär mångfaldiga och skiftande problem uppstå i fråga om personer, som drabbas av sjukdom eller olycksfall, och

enär rehabilitering av dessa är en väsentlig förutsättning för att de skola kunna återvinna den högsta fysiska, psykiska, sociala, yrkesmässiga och produktiva duglighet som det är möjligt för dem att uppnå, samt

enär det — för att tillgodose den enskilde partiellt arbetsföres behov av förvärvsarbete och för att på bästa sätt utnyttja arbetskraftsresurserna — är nödvändigt att utveckla och återställa arbetsförmågan hos de partiellt arbetsföra genom att i en fortlöpande och samordnad process infoga medicinska, psykologiska och sociala åtgärder samt åtgärder för undervisning, yrkesvägledning, yrkesutbildning och arbetsplacering ävensom efterkontroll, förordar konferensen som följer.

I. Definitioner

1. I denna rekommendation avses med

a) uttrycket »arbetsvård», den del av den fortlöpande och samordnade rehabiliteringsprocessen, vilken innefattar sådana arbetsmarknadsåtgär-

- der — t. ex. yrkesvägledning, yrkesutbildning och arbetsberedning — som äro ägnade att möjliggöra för de partiellt arbetsföra att erhålla och behålla lämpligt arbete;
- b) uttrycket »partiellt arbetsföra» en person, vars utsikter att erhålla och behålla lämpligt arbete äro väsentligt begränsade till följd av fysiskt eller psykiskt handikapp.

II. Arbetsvårdens tillämpningsområde

2. Arbetsvård bör göras tillgänglig för alla partiellt arbetsföra, oavsett handikappets ursprung eller art och oavsett ålder, förutsatt att de kunna förberedas för och ha rimliga utsikter att erhålla och behålla lämpligt arbete.

III. Principer och metoder för yrkesvägledning, yrkesutbildning och placering av partiellt arbetsföra

3. Alla erforderliga och genomförbara åtgärder böra vidtagas för att skapa eller utveckla särskilda möjligheter till yrkesvägledning för partiellt arbetsföra, vilka behöva hjälp vid yrkesval eller yrkesbyte.

4. Yrkesvägledningsprocessen bör i den utsträckning så är möjligt med hänsyn till förhållandena i varje enskilt land samt omständigheterna i det enskilda fallet, innefatta

- a) samtal med en yrkesvägledningstjänsteman;
- b) genomgång av vederbörandes arbetshistoria;
- c) genomgång av skolbetyg och andra handlingar rörande teoretisk eller praktisk utbildning;
- d) läkarundersökning i yrkesvägledande syfte;
- e) lämpliga prov beträffande förmåga och fallenhet och, om så finnes önskvärt, annan psykologisk testning;
- f) utredning av vederbörandes egna och familjens förhållanden;
- g) fastställande av fallenhet samt möjligheterna att utveckla vederbörandes färdigheter genom lämplig arbetsträning eller arbetsprövning eller genom andra liknande metoder;
- h) tekniska lämplighetsprov genom verbala eller andra metoder i fall då dylika synas påkallade;
- i) analys av vederbörandes fysiska förmåga i förhållande till kraven inom olika yrken samt möjligheterna att höja denna förmåga;
- j) upplysningar rörande möjligheterna att erhålla arbete och utbildning med hänsyn till vederbörandes kvalifikationer, fysiska förmåga, anlag, önskemål och erfarenhet samt arbetsmarknadens behov.

5. De principer, åtgärder och metoder inom yrkesutbildningen, vilka allmänt tillämpas vid utbildningen av arbetsföra, böra tillämpas på partiellt arbetsföra, i den utsträckning medicinska och pedagogiska förhållanden det medgiva.

6. 1) Utbildningen av partiellt arbetsföra bör, där så är möjligt, sätta dem i stånd att utöva en förvärvsverksamhet, vari de kunna utnyttja sina yrkeskvalifikationer eller -anlag, med beaktande av framtida arbetsmöjligheter.

2) I detta syfte bör sådan utbildning

- a) samordnas med en efter samråd med läkare företagen placering i yrken, där utförandet av arbetet i minsta möjliga mån påverkas av eller påverkar handikappet;

- b) där så är möjligt och lämpligt meddelas i det yrke, där den partiellt arbetsföre tidigare var sysselsatt, eller ett närbesläktat yrke; och
- c) fullföljas till dess den partiellt arbetsföre, om hans förutsättningar så medgiva, uppnått en färdighet, som gör det möjligt för honom att fullgöra normal arbetsprestation på lika villkor som arbetsföra arbetare.

7. Partiellt arbetsföra böra, i den utsträckning så är möjligt, erhålla utbildning tillsammans med och under enahanda betingelser som arbetsföra.

8. 1) Särskilda anordningar böra vidtagas eller utvecklas för utbildning av sådana partiellt arbetsföra, vilka särskilt med hänsyn till arten eller svårighetsgraden av deras handikapp, icke kunna utbildas tillsammans med arbetsföra.

2) Dessa anordningar böra i den utsträckning så är möjligt och lämpligt innefatta bl. a.

- a) skolor och utbildningsanstalter av internatkaraktär eller i annan form;
- b) särskilda kortare eller längre utbildningskurser i vissa yrken;
- c) fortbildningskurser för partiellt arbetsföra.

9. Åtgärder böra vidtagas i syfte att stimulera arbetsgivare att anordna utbildning för partiellt arbetsföra; sådana åtgärder böra allt efter omständigheterna innefatta bistånd i ekonomiskt, tekniskt, medicinskt eller yrkesmässigt hänseende.

10. 1) Åtgärder böra vidtagas för att utveckla särskilda anordningar för partiellt arbetsföras arbetsplacering.

2) Sådana anordningar böra säkerställa en effektiv placering genom

- a) registrering av arbetssökande;
- b) registrering av deras yrkeskvalifikationer, erfarenhet och önskemål;
- c) intervju för arbetsanvisning;
- d) om så är erforderligt, bedömning av deras fysiska förmåga och yrkeskvalifikationer;
- e) åtgärder för att intressera arbetsgivare att till vederbörande myndighet anmäla lediga platser;
- f) kontakt med arbetsgivare, där så är erforderligt, i syfte att fästa uppmärksamheten på de partiellt arbetsföras arbetsförmåga och att skaffa dem anställning;
- g) hjälp åt partiellt arbetsföra att komma i åtnjutande av sådan yrkesvägledning och yrkesutbildning samt sådant medicinskt eller socialt bistånd, som kan vara erforderligt.

11. Efterkontroll bör vidtagas i syfte att

- a) fastställa, huruvida arbetsplaceringen eller hänvisningen till yrkesutbildning eller omskolning givit tillfredsställande resultat samt för att bedöma värdet av arbetsvårdens principer och metoder;
- b) i största möjliga utsträckning undanröja för den partiellt arbetsföre uppkommande hinder för en tillfredsställande anpassning i arbetet.

IV. Administrativ organisation

12. Anordningar för arbetsvård böra av vederbörande myndighet eller myndigheter organiseras och utvecklas såsom ett fortlöpande och samordnat program, därvid i den omfattning så är möjligt förefintliga organ för yrkesvägledning, yrkesutbildning och arbetsplacering böra utnyttjas.

13. Vederbörande myndighet eller myndigheter böra tillse, att tillräcklig och på lämpligt sätt kvalificerad personal står till förfogande för att handlägga ärenden rörande arbetsvård för partiellt arbetsföra, omfattande jämväl efterkontroll.

14. Utvecklingen av arbetsvården bör ske i minst samma takt som utvecklingen av åtgärder för yrkesvägledning, yrkesutbildning och arbetsplacering i allmänhet.

15. Arbetsvården bör organiseras och utvecklas så, att den giver partiellt arbetsföra möjlighet att förbereda sig för samt erhålla och behålla lämpligt arbete såsom egen företagare på vilket område som helst.

16. Det administrativa ansvaret för den allmänna organisationen och utvecklingen av arbetsvården bör

- a) anförtros en myndighet, eller
- b) gemensamt åvila de myndigheter, som ha ansvaret för olika i programmet angivna uppgifter, varvid det bör ankomma på en av dessa myndigheter att i första hand svara för samordningen.

17. 1) Vederbörande myndighet eller myndigheter böra vidtaga alla erforderliga och önskvärda åtgärder för att uppnå samverkan och samordning mellan de offentliga och enskilda organ, som bedriva arbetsvårdande verksamhet.

2) Sådana åtgärder böra alltefter omständigheterna innefatta

- a) fastställande av offentliga och enskilda organs åligganden och behörighet;
- b) finansiellt stöd åt enskilda organ, vilka effektivt deltaga i arbetsvårdande verksamhet;
- c) teknisk rådgivning till enskilda organ.

18. 1) Anordningar för arbetsvård böra upprättas och utvecklas med bistånd av representativa rådgivande organ, rikskommittéer, och, där så är lämpligt, regionala och lokala kommittéer.

2) I dessa kommittéer böra allt efter omständigheterna ingå

- a) representanter för de myndigheter och organ, som ha det omedelbara ansvaret för arbetsvården;
- b) representanter för arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer;
- c) personer, som äro särskilt kvalificerade på grund av kännedom om och intresse för arbetsvård; samt
- d) representanter för sammanslutningar av partiellt arbetsföra.

3) Det bör ankomma på dessa kommittéer att lämna råd

- a) på det nationella planet angående utformning av riktlinjer och program för arbetsvård;
- b) på det regionala och lokala planet angående tillämpningen av de åtgärder, som vidtagits på det nationella planet, deras anpassning till regionala och lokala förhållanden samt samordningen av regional och lokal verksamhet.

19. 1) Undersökningar för att bedöma värdet av arbetsvårdsanordningar för partiellt arbetsföra samt för att förbättra dessa anordningar böra, särskilt av vederbörande myndighet, främjas och stödjas.

2) Dylika undersökningar böra omfatta fortlöpande eller speciella studier rörande de partiellt arbetsföras placering på arbetsmarknaden.

3) Undersökningarna böra även omfatta vetenskapligt arbete rörande teknik och metoder, vilka äro av betydelse för arbetsvården.

V. Metoder för att bereda partiellt arbetsföra möjlighet att utnyttja arbetsvården

20. Åtgärder böra vidtagas för att bereda partiellt arbetsföra möjlighet att till fullo utnyttja alla tillgängliga arbetsvårdsformer samt för att säkerställa, att någon myndighet erhåller till uppgift att hjälpa varje partiellt ar-

betsför personligen att nå högsta möjliga grad av anpassning till arbetslivet.

21. Sådana åtgärder böra innefatta

- a) sammanställande och spridande av upplysningar om möjligheterna att komma i åtnjutande av olika former av arbetsvård samt de utsikter, som dessa erbjuda vederbörande;
- b) lämpligt och tillräckligt ekonomiskt stöd åt de partiellt arbetsföra.

22. 1) Sådant ekonomiskt stöd bör lämnas på varje stadium i arbetsvårdsprocessen och bör vara ägnat att underlätta förberedelse för och effektivt utövande av lämpligt arbete, däri inbegripet arbete som egen företagare.

2) Det bör innefatta kostnadsfritt tillhandahållande av arbetsvårdens tjänster, bidrag till uppehälle samt erforderliga resekostnader under hela den tid, vederbörande förberedes för arbete, beviljande av lån eller bidrag eller behövliga verktyg och annan utrustning, ävensom proteser och andra nödvändiga hjälpmedel.

23. Möjlighet bör beredas partiellt arbetsföra att utnyttja alla arbetsvårdsformer utan att de gå miste om sociala förmåner, som ej ha samband med arbetsvården.

24. Partiellt arbetsföra, bosatta i områden, där utsikter till framtida arbete eller anordningar för förberedelse till yrkesarbete äro begränsade, böra givas tillfälle till sådan yrkesförberedelse, innefattande jämväl tillhandahållande av kost och logi, ävensom, då de så önska, möjligheter till överflyttning till områden med större utsikter till arbete.

25. Partiellt arbetsföra (däri inbegripna personer med invaliditetserättning) böra icke på grund av sitt handikapp behandlas mindre förmånligt i fråga om löner och andra arbetsvillkor, om deras arbetsprestation är likvärdig med arbetsföra personers.

VI. Samverkan mellan medicinska och arbetsvårdande organ

26. 1) Intim samverkan bör komma till stånd mellan medicinska och arbetsvårdande organ; dessa organs verksamhet bör i största möjliga mån samordnas.

2) Sådant samarbete och sådan samordning böra ha till syfte att

- a) tillse att den medicinska behandlingen och, där så är erforderligt, tillhandahållandet av lämpliga proteser, inriktas på att främja och utveckla den partiellt arbetsföres framtida möjligheter att erhålla arbete;
- b) underlätta bedömandet av vilka partiellt arbetsföra som äro i behov av och lämpade för arbetsvård;
- c) möjliggöra att arbetsvård påbörjas så tidigt som möjligt och vid lämpligaste tidpunkt;
- d) tillhandahålla erforderlig medicinsk rådgivning på alla stadier av arbetsvården;
- e) fastställa arbetskapaciteten.

27. Där så ur medicinska synpunkter är möjligt och tillrådligt bör arbetsvården påbörjas redan under den medicinska behandlingen.

VII. Åtgärder i syfte att vidga partiellt arbetsföras arbetsmöjligheter

28. I nära samverkan med arbetsgivar- och arbetarorganisationer böra åtgärder vidtagas för att främja möjligheterna för partiellt arbetsföra att erhålla och behålla förvärvsarbete.

29. Sådana åtgärder böra grundas på följande principer
- a) partiellt arbetsföra böra givas samma möjligheter som arbetsföra att utföra arbete, för vilket de äro kvalificerade;
 - b) partiellt arbetsföra böra ha full frihet att hos arbetsgivare, som de själva välja, antaga lämpligt arbete;
 - c) huvudvikten bör läggas på de partiellt arbetsföras kvalifikationer och arbetsförmåga, icke på deras handikapp.
30. Sådana åtgärder böra omfatta
- a) undersökningar i syfte att analysera och belysa partiellt arbetsföras arbetsförmåga;
 - b) en allmän och fortlöpande upplysningsverksamhet, särskilt i följande hänseenden
 - i) arbetsprestationer, produktion, olycksfalls- och frånvarofrekvens samt stabilitet i anställningen i fråga om partiellt arbetsföra vid jämförelse med arbetsföra personer, som utföra samma slags arbete;
 - ii) metoder för urval av arbetskraft baserade på olika yrkens särskilda krav;
 - iii) metoder för att förbättra arbetsförhållandena, innefattande jämväl anpassning och förändring av maskiner och utrustning, i syfte att underlätta partiellt arbetsföras sysselsättning;
 - c) regler för att undvika ökat ansvar för enskilda arbetsgivare i fråga om premier för försäkring mot olycksfall i arbete eller yrkessjukdom;
 - d) anordningar för att stimulera arbetsgivarna att till lämpliga arbeten inom deras företag överflytta arbetare, vilkas arbetsförmåga förändrats till följd av fysiskt handikapp.
31. Närhelst så är lämpligt med hänsyn till de nationella förhållandena och då detta står i överensstämmelse med nationella principer, bör anställning av partiellt arbetsföra främjas genom att
- a) arbetsgivarna anställa ett visst procenttal av partiellt arbetsföra, varvid dock bör iakttagas att arbetsföra icke därigenom förlora sina anställningar;
 - b) vissa särskilt angivna yrken förbehållas de partiellt arbetsföra;
 - c) personer med svårt handikapp erhålla arbetsmöjligheter eller företräde till anställning inom vissa yrken, vilka anses lämpliga för dem;
 - d) kooperativa eller andra liknande företag, vilka ledas av partiellt arbetsföra eller drivas för deras räkning, inrättas samt driften av dylika företag underlättas.

VIII. Skyddad sysselsättning

32. 1) Åtgärder böra vidtagas av vederbörande myndighet eller myndigheter, där så befinnes lämpligt i samverkan med enskilda sammanslutningar, i syfte att skapa och utveckla anordningar för utbildning och sysselsättning under skyddade förhållanden för sådana partiellt arbetsföra som icke kunna göras konkurrensdugliga på den öppna arbetsmarknaden.

2) Sådana anordningar böra innefatta upprättandet av skyddade verkstäder samt vidtagandet av särskilda åtgärder för sådana partiellt arbetsföra, vilka av fysiska, psykologiska eller geografiska skäl icke regelmässigt kunna förflytta sig till och från arbetet.

33. Skyddade verkstäder böra under betryggande medicinsk och yrkesmässig tillsyn erbjuda icke blott nyttigt och lönande arbete utan även möjligheter till anpassning till och framsteg i arbetet samt, närhelst så är möjligt, överförande till den öppna arbetsmarknaden.

34. För sådana partiellt arbetsföra, vilka endast kunna antaga hemarbete, böra särskilda åtgärder vidtagas, så utformade och tillämpade, att de erbjuda de partiellt arbetsföra nyttigt och lönande arbete i hemmet under betryggande medicinsk och yrkesmässig tillsyn.

35. I de fall och i den omfattning en reglering genom lag förekommer i fråga om löner och anställningsvillkor för arbetare i allmänhet, bör denna tillämpas på partiellt arbetsföra i skyddad sysselsättning.

IX. Särskilda anordningar för handikappade barn och ungdomar

36. Arbetsvårdsformer för handikappade barn och ungdomar i skolåldern böra organiseras och utvecklas under nära samverkan mellan skolmyndigheterna och den eller de myndigheter som ha ansvaret för arbetsvården.

37. Undervisningen bör beakta handikappade barns och ungdomars särskilda problem samt deras behov av samma möjlighet som normalt utrustade barn och ungdomar till den utbildning och förberedelse för yrkesarbete, som bäst lämpar sig för deras ålder, färdigheter, anlag och intressen.

38. Arbetsvårdsformerna för handikappade barn och ungdomar böra ha till grundläggande syfte att så mycket som möjligt minska de arbetshinder och psykologiska svårigheter, som deras handikapp medför samt att erbjuda dem fullgoda möjligheter att bereda sig för och antaga anställning i för dem lämpliga yrken. Utnyttjandet av dessa möjligheter bör innefatta samverkan mellan å ena sidan organ för sjukvård, social omvårdnad och undervisning och å andra sidan de handikappade minderårigas föräldrar eller målsmän.

39. 1) Undervisning, yrkesvägledning, yrkesutbildning och placering på arbetsmarknaden för handikappade minderåriga böra utvecklas inom den allmänna ramen för sådana anordningar för normalt utrustade minderåriga och böra, då så är möjligt och önskvärt, bedrivas under samma betingelser som dylik verksamhet för normalt utrustade minderåriga samt tillsammans med dessa.

2) Särskilda åtgärder böra vidtagas för sådana handikappade minderåriga, vilka på grund av sitt handikapp äro förhindrade att under samma betingelser som och tillsammans med normalt utrustade minderåriga utnyttja för de senare avsedda anordningar.

3) Sådana åtgärder böra särskilt innefatta specialutbildning av lärare.

40. Åtgärder böra vidtagas för att säkerställa, att minderåriga, vilka vid läkarundersökning befunnits vara behäftade med handikapp eller defekt eller allmänt icke lämpade för arbete,

- a) så tidigt som möjligt erhålla lämplig medicinsk behandling för att avhjälpa eller begränsa deras handikapp eller defekt;
- b) uppmuntras att besöka skolor och vägledas till lämpliga yrken, vilka kunna antagas motsvara deras önskemål och förmåga, samt erbjudas tillfällen till utbildning för sådana yrken;
- c) komma i åtnjutande av ekonomiskt stöd, om sådant befinnes erforderligt, under tiden för medicinsk behandling, undervisning eller yrkesutbildning.

X. Tillämpningen av principerna för arbetsvård

41. 1) Arbetsvårdsanordningar böra anpassas till de särskilda behoven och förhållandena i varje land och utbyggas med beaktande av dessa behov och förhållanden samt i enlighet med de i denna rekommendation angivna principerna.

- 2) Huvudsyftena med utbyggandet i detta avseende böra vara
- a) att klarlägga och utveckla partiellt arbetsföras arbetsförmåga och yrkeskunskaper;
 - b) att i största möjliga utsträckning åvägbringa lämpliga arbetsmöjligheter för dem;
 - c) att vid utbildning eller anställning undanröja diskriminering av partiellt arbetsföra, betingad av deras invaliditet.
42. Utbyggandet av arbetsvården bör, där så befinnes önskvärt, främjas med bistånd av Internationella arbetsbyrån
- a) genom rådgivande tekniskt bistånd där så är möjligt;
 - b) genom organisation av ett omfattande internationellt utbyte av erfarenheter, förvärvade i olika länder;
 - c) genom andra former av internationell samverkan åsyftande en sådan organisation och utveckling av arbetsvården som är anpassad till behov och förhållanden i de enskilda länderna och som även innefattar utbildning av erforderlig personal.

Bilaga C.

Rekommendation (nr 100) angående skydd för migrerande arbetare i underutvecklade länder och områden

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 1 juni 1955 till sitt trettioåttonde sammanträde, och beslutat antaga vissa förslag angående skydd för migrerande arbetare i underutvecklade länder och områden, vilken fråga utgör den femte punkten på sammanträdet dagordning, samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation, antager denna den tjuogoandra dagen i juni månad år nittonhundrafemtiofem följande rekommendation, som skall benämnas »rekommendation angående skydd för migrerande arbetare (underutvecklade länder) [Protection of Migrant Workers (Underdeveloped Countries) Recommendation, 1955].

I. Definitioner och tillämpningsområde

1. Denna rekommendation äger tillämpning på
 - a) länder och områden, där övergången från självhushållning till mer framskridna ekonomiska former, vilka äro grundade på lönearbete och innebära en över flera områden spridd utveckling av industriella och jordbrukande samhällen, framkallar betydande migrationsrörelser av arbetare och stundom av deras familjer;
 - b) länder och områden, genom vilka sådana migrationsrörelser av arbetare passera under fram- och i förekommande fall återresa, såvida i sådana länder och områden redan befintliga anordningar i det hela erbjuda vederbörande mindre skydd under deras resor, än vad som anges i denna rekommendation;